Respons

Ds. C. D. Jaftha

1. INLEIDEND

Is al die gepraat die moeite werd? Wat gaan ons met so 'n debat bereik, of liever wat wil ons bereik? Is die saak van Gereformeerde Kerk-eenheid net so brandend by die sg. (onbybelse begrippe) *ouer-kerke* as wat dit is by die sg. *jonger kerke*?

Of is dit die politieke styl van die dag wat mense dring om dieper te besin oor die eenheid wat ook in die kerke tui shoort? Die Gereformeerde Kerke in S.A. moet pasop dat hulle nie hulleself mislei met die waan dat ons een kerk is en daarom die trauma gespaar is wat in die NG Kerk gebeur het met die afsplitsing van die APK en die stigting van die NG Bond nie.

Ons moenie die kerk een maak nie. Die Kerk van ons Here Jesus Christus is een. Ons beleving van hierdie eenheid is wat saak maak.

2. OOR DIE TEOLOGIESE UITGANGSPUNTE

Die eenheid waarvoor Jesus in Joh 17 bid is 'n eenheid wat voortvloei uit 'n geloofsgemeenskap in Jesus Christus. Jy kan nie die verskeidenheid op dieselfde wyse bely nie.

Die volmaakte eenheid wat daar is tussen die Vader en Jesus Christus self, is 'n voorbeeld van die hegte eenheid wat Jesus tussen gelowiges onderling in sy kerk begeer.

Daarom moet ons hierdie eenheid wat die Heilige Gees reeds gesmee het, *daadwerklik* uitleef.

Wanneer daar 'n gebrek is aan die onderlinge liefde, sal die onderlinge eenheid ook skade ly. Dit is inderdaad so dat liefde wesenlik is vir die eenheid.

Die sonde van selfhandhawing en selfverheffing bring vervreemding tussen mense en lei tot verskeurdheid en nie tot die opbou in die eenheid nie.

Uit die Skrif is dit duidelik dat die verskeidenheid, waaroor so baie in ons politiek en teologie gepraat word, nie 'n geskeidenheid geword het nie (Ef 2 : 11 - 22), of mag word nie.

God maak deur die werking van die Heilige Gees dit so moontlik dat gelowiges uit verskillende volke hulle eenheid in Christus kan beleef.

Onchristelike verhoudings en gesindhede soos meerderwaardigheid veroorsaak baie keer dat mense liever vashou aan die bekende en die tradisionele, as wat hulle bereid is om te reformeer na die Bybelse eise van ware geloofseenheid.

Dit is inderdaad so dat die eenheid sigbaar *moet* wees. Te lank en te veel dweep ons in die Gereformeerde Kerke nog met 'n soort mistieke

34 In die Skriflig

eenheid – pragtige prinsipiële besinnings en besluite op kerklike vergaderings, maar 'n gebrekkige beleving en vergestaltung daarvan in die praktyk van Christenwees en kerkwees.

Die uniekheid van die eenheid en gemeenskap tussen gelowiges kom juis daarin na vore dat dit nie berus op natuurlike broederskap-ooreenkomste (bloed en ras en volk) nie, maar op die geloofseenheid in Christus.

Calvyn sê in sy kommentaar op Matt 12 : 46 dat Jesus hier duidelik die vleeslike verwantskap in die skadu stel en die verwantskap tussen sy dissipels en gelowiges verhef as van groter belang as dié van die gewone vleeslike verwantskap.

Natuurlik beteken dit nie dat ek nie meer Blanke of Kleurling (wat lg. ook al mag beteken) is nie, maar dit *mag* nooit bo my eenwees in Christus met ander gelowiges verhef word nie. Al het ons die mees deurgronde belydenisskrifte en sinodebesluite in dié verband, en dit word nie in die praktyk vergestalt nie, sal ons nooit geloofwaardig wees nie.

3. OOR DIE HISTORIESE ONTPLOOIING

'n Enkele opmerking oor die historiese ontplooiing.

Dit kan nie ontken word nie dat die vroeë besluite oor Gereformeerde kerklike verhoudings baie sterk gekleur is deur die politiek van die dag. Selfs *Totius* het die SA rassebeleid van 'n godsdienstige grondslag voorsien. Ons gebruik selfs onbybelse begrippe van 'ou' en 'jong' kerke om ons te onderskei. Hoewel daar sterk uitsprake daarteen gemaak is, soos deur prof. Van Wyk aangetoon is, het daar ongelukkig nog steeds 'n groot stuk vooroordeel bly vassteek, aan beide kante, by wit sowel as by swart gelowiges.

Dis ook waar dat die klem in die gesprekke en besluite van sinodes al hoe meer op die eenheid begin fokus het as op die verskeidenheid, maar ek haal *P. J. Buys* aan wat gesê het dat "swart en blanke jongmense raak al meer teleurgesteld in die kerk omdat daar volgens hulle insigte krampagtig aan gevestigde tradisies vasgeklou word en baie sondige (rassistiese) praktyke in die kerk gehandhaaf word . . . en daar 'n halsstarrigheid is om werklik die liefdeseenheid van 'n dinamiese volk van God uit te leef in hierdie land."

Ter illustrasie noem ek die beroep van myself na Venterstad. In 1976 identifiseer die wit Gereformeerde Kerk Bloemfontein-Suid 'n bedieningsveld onder die Kleurlinge in Bloemfontein.

Aangesien hulle 'n Kleurling-dominee daarheen wil stuur, soek hulle die naaste Kleurlinggemeente op om my te beroep – dis Venterstad, 235 km vanaf Bloemfontein. Die argument: dit sal steurend en ongemaklik wees vir die wit gemeente in Bloemfontein om 'n Kleurlingdominee te beroep. Die implikasies kan skadelik wees.

Die gevolg: 'n Onpraktiese bedieningsituasie waarin die gemeente van Venterstad 'n baie 'kunsmatige' funksie vervul het.

4. OOR DIE HUIDIGE PRAKTYK

Die drang in die politiek om die eie te behou en uit te bou, het ook deurgesypel in die kerklike praktyk.

Al word die Groepsgebiede-wet ook vandag van die Wetboek geskrap, sal ons nog steeds aparte woongebiede hê, en gevolglik ook aparte gemeentes.

Tog sê dit nie dat daar wel 'n bestaansreg is vir aparte of dan eie meerdere vergaderings soos bv. Sinode Suidland nie. Dit is in 1964 so gereel, maar die praktyk daarvan is absurd. Die sg. Nasionale Sinode Suidland is eintlik 'n klassis. En as art. 41 KO bepaal dat 'n klassis 'n vergadering van naburige kerke is, dan vind ek dit moeilik verklaarbaar dat Heidedal in Bloemfontein en Promosa in Potchefstroom naburige kerke kan wees.

En dan praat ek nie eens van die finansiële implikasies dat broeders van Bloemfontein na Kaapstad moet reis om visitasie te doen, net omdat die gemeente 'Bruin' is nie.

Dan bestaan daar ook aparte almanakke, een vir die wit kerke en een vir die nie-wit kerke, gedruk in verskillende kleure!

En wat van al die duplisering van sake op agendas van nasionale sinodes en wat in die geval van Sinode Suidland deur vier predikante gedoen moet word?

Baie keer het ek al gehoor dat wit dominees sê dat as daar geografiese klassies moet wees, sal die verskillende aard van die mense in die behandeling van sake verlore gaan.

Ek is bevrees dat ons van meerdere vergaderings 'kerke' gemaak het. En met al die argumente dat die vergaderings te lank gerek sal word, dat ons mekaar nie sal verstaan nie, sal almal gelykop die ramings kan betaal?, is ons in die proses meer besorg oor die praktyk as oor die beginsels van die Skrif.

Ek verwelkom prof. Van Wyk se siening i.v.m. die teologiese skole, maar dan met dien verstande dat 'wit' studente ook met vrymoedigheid maar by Hammanskraal moet inskryf en die opleiding gelykwaardig is. Maar verder ook die vraag: is teologiese opleiding dan nie 'n saak van die *Algemene Sinode* nie? Ja, ek weet die Bruin studente kan volgens ooreenkoms nou aan die TSP studeer, maar in die goedkeuring van die saak het die sinode van die GKSA nog steeds in 1985 gesê dat die beginsel bly staan van eie skole vir elke bevolkingsgroep.

5. OOR TOEKOMSTIGE REFORMASIE

Ja, ek verlang na die dag dat die besoek van nie-wittes aan 'n wit gemeente nie meer 'n 'issue' sal wees nie. En dat nie-wit dominees nie meer net name sal wees vir wit gemeentes nie, maar mense wat hulle hoor preek en vir wie hulle sien en leer ken.

Baie van die vooroordele oor sustentasie (finansieel en andersins) sal mettertyd verdwyn as mense bymekaar uitkom (gemeentes

onderling, en nie net die wit dominee wat so nou en dan die bruin/swart dominee by 'n kerklike vergadering ontmoet nie).

Geografiese kerkvergaderings sal beslis lei tot groter begrip van mekaar, tot dieper liefde vir mekaar, tot warm ontferming oor mekaar.

6. SLOT

In ons kerke is daar beslis reformatie te bespeur. Al moet u dan ook toegee dat die 'druk' van die GES die spoed van denke in die wit kerke aangehelp het, en dat die nie-wit kerke in baie opsigte as korrekter opgetree het.

Nou moet ons nie bly stilstaan by argumente soos: as julle in geografiese klassies ingedeel word, sal julle nooit weer na 'n nasionale sinode of algemene sinode afgevaardig word nie. Ons is mos nie besig met 'n politieke magverdeling nie, maar ons is mos dienaars van die kerk van ons Here Jesus Christus.

Die Gereformeerde beginsel dat die plaaslike kerk die wese van kerkwees weerspieël, behoort vir ons swaarder te weeg as wie die besluite op 'n sinode formuleer.

Laat ons die eenheid op plaaslike vlak met liefdevolle harte beleef, en die Here sal ook sy seen op breë kerklike vlakke gee.

As die jare 1958 - 1964 vir die Geref Kerke die 'hoogtepunt' was van die skeiding van ons kerke in nasionale sinodes, vertrou ek dat die Here sal gee dat al die gesprekke beslag sal kry in Bybelgetroue kerklike verhoudinge op alle vlakke.

En dat daar in die laaste klompie jare van hierdie eeu opnuut besinning sal plaasvind of die besluite van 1961 - 1964 nie herroep moet word nie.

Een nasionale sinode sal beslis die Bybelse aanspraak dat die Geref. Kerke in Suidelike Afrika een kerkverband is, vir almal verstaanbaar maak.